TEISINGUMO TEISMO (penktoji kolegija) SPRENDIMAS

2018 m. vasario 21 d.*

„Apeliacinis skundas – Ieškinys dėl panaikinimo – SESV 263 straipsnio šešta pastraipa – Priimtinumas – Ieškinio pareiškimo terminas – Skaičiavimas – Buvęs Europos Parlamento narys – Sprendimas dėl Parlamento nario padėjėjams skirtos išmokos susigrąžinimo – Parlamento narių statuto įgyvendinimo taisyklės – 72 straipsnis – Apskundimo procedūra Parlamente – Pranešimas apie asmens nenaudai priimtą sprendimą – Registruota pašto siunta, kurios gavėjas neatvyko atsiimti“

Byloje C-326/16 P

dėl 2016 m. birželio 9 d. pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 56 straipsnį pateikto apeliacinio skundo

LL, atstovaujamas advokato J. Petrulionio,

apeliantas,

dalyvaujant kitai proceso šaliai

Europos Parlamentui, atstovaujamam G. Corstens ir S. Toliušio,

atsakovui pirmojoje instancijoje,

TEISINGUMO TEISMAS (penktoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas J. L. da Cruz Vilaça, teisėjai E. Levits, A. Borg Barthet, M. Berger (pranešėja) ir F. Biltgen,

generalinis advokatas M. Szpunar,

posėdžio sekretorius M. Aleksejev, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2017 m. gegužės 17 d. posėdžiui,

susipažinęs su 2017 m. liepos 26 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

* Proceso kalba: lietuvių.

Sprendimą

1 Savo apeliaciniu skundu apeliantas LL, buvęs Europos Parlamento narys, prašo panaikinti 2016 m. balandžio 19 d. Europos Sąjungos Bendrojo Teismo nutartį *LL / Parlamentas* (T-615/15, nepaskelbta Rink., toliau – skundžiama nutartis, EU:T:2016:432), kuria šis teismas dėl vėlavimo kaip akivaizdžiai nepriimtiną atmetė LL ieškinį; tame ieškinyje, be kita ko, prašyta panaikinti 2014 m. balandžio 17 d. Parlamento sprendimą dėl Parlamento nario padėjėjams skirtos išmokos, išmokėtos apeliantui per jo kadenciją, susigrąžinimo (toliau – ginčijamas sprendimas).

Teisinis pagrindas

2 2008 m. gegužės 19 d. ir liepos 9 d. Europos Parlamento biuro sprendimo dėl Europos Parlamento narių statuto įgyvendinimo taisyklių (OL C 159, 2009, p. 1) redakcijos, galiojusios po 2010 m. spalio 21 d. (OL C 283, 2010, p. 9) (toliau – Statuto įgyvendinimo taisyklės), 68 straipsnio „Neteisingai išmokėtų lėšų susigrąžinimas“ 1 dalyje nustatyta:

„Pagal šias įgyvendinimo taisykles neteisingai išmokėtos lėšos turi būti grąžintos. Generalinis sekretorius duoda nurodymus dėl šių lėšų susigrąžinimo iš atitinkamo Parlamento nario.“

3 Įgyvendinimo taisyklių 72 straipsnyje „Skundai“ nustatyta:

„1. Jei Parlamento narys mano, kad kompetentingos tarnybos jam netinkamai taikė šias Įgyvendinimo taisykles, jis gali pateikti rašytinį skundą generaliniam sekretoriui.

Generalinio sekretoriaus sprendime dėl skundo pateikiamos priežastys, kuriomis grindžiamas sprendimas.

2. Generalinio sekretoriaus sprendimui nepritariantis Parlamento narys gali per du mėnesius po to, kai pranešama apie generalinio sekretoriaus sprendimą, prašyti, kad klausimas būtų perduotas nagrinėti kvestoriams, kurie priima sprendimą, pasikonsultavę su generaliniu sekretoriumi.

3. Jei skundų nagrinėjimo procedūros šalis nepritaria kvestorių priimtam sprendimui, ji gali per du mėnesius po to, kai pranešama apie šį sprendimą, prašyti, kad klausimas būtų perduotas nagrinėti Biurui, kuris priima galutinį sprendimą.

4. Šis straipsnis taip pat taikomas Parlamento nario teisių perėmėjui, taip pat buvusiems Parlamento nariams ir jų teisių perėmėjams.“

Ginčo aplinkybės ir ginčijamas sprendimas

4 Apeliantas Parlamento nario pareigas ėjo nuo 2004 m. gegužės 1 d. iki liepos 19 d.

5 Europos kovos su sukčiavimu tarnybai (OLAF) atlikus tyrimą, per kurį nustatyta, kad apeliantui nepagrįstai išmokėta 37 728 eurų dydžio Parlamento nario padėjėjams skirta išmoka, 2014 m. balandžio 17 d. Parlamento generalinis sekretorius priėmė ginčijamą sprendimą, kuriuo nurodė šią sumą susigrąžinti. 2014 m. gegužės 22 d. apeliantui buvo pranešta apie šį sprendimą ir 2014 m. gegužės 5 d. debeto avizą, kurioje nurodoma grąžinimo tvarka.

6 Apeliantas su šiuo sprendimu nesutiko ir pagal Statuto įgyvendinimo taisyklių 72 straipsnio 2 dalį kreipėsi į kvestorius.

7 2014 m. gruodžio 3 d. kvestorių laišku apeliantas buvo informuotas apie skundo atmetimą (toliau – kvestorių sprendimas); jis nurodė, kad su tuo laišku susipažino kitą dieną.

8 Vadovaudamasis Statuto įgyvendinimo taisyklių 72 straipsnio 3 dalimi apeliantas 2015 m. vasario 2 d. pateikė skundą Parlamento biurui dėl kvestorių sprendimo ir ginčijamo sprendimo.

9 Parlamento biuras apelianto prašymą atmetė 2015 m. birželio 26 d. sprendimu (toliau – Biuro sprendimas).

10 Pasak Parlamento, šis sprendimas buvo išsiųstas 2015 m. birželio 30 d. registruotu laišku apelianto skunde Parlamento biurui nurodytu adresu. Pasibaigus penkiolikos dienų saugojimo terminui Belgijos paštas šį laišką grąžino, nes apeliantas neatvyko jo paimti.

11 2015 m. rugsėjo 10 d. apeliantas gavo Parlamento pareigūno elektroninį laišką, prie kurio, be kita ko, buvo pridėtas Biuro sprendimas.

Procesas Bendrajame Teisme ir skundžiama nutartis

12 2015 m. lapkričio 4 d. Bendrojo Teismo kanceliarija gavo ieškovo ieškinį; jame prašyta panaikinti ginčijamą sprendimą ir 2014 m. gegužės 5 d. debeto avizą ir priteisti iš Parlamento bylinėjimosi išlaidas.

13 Grįsdamas savo ieškinį apeliantas rėmėsi iš esmės dviem pagrindais; jis teigė, kad, pirma, ginčijamas sprendimas, kvestorių sprendimas, Biuro sprendimas ir debeto aviza yra neteisėti ir nepagrįsti ir, antra, priimant ginčijamą sprendimą ir debeto avizą nepaisyta senaties termino ir protingo termino, teisinio saugumo ir teisėtų lūkesčių apsaugos principų.

14 Skundžiamoje nutartyje Bendrasis Teismas priminė, kad pagal SESV 263 straipsnio šeštą pastraipą ieškinys dėl panaikinimo turi būti pateiktas per du mėnesius nuo ginčijamo akto paskelbimo ar nuo pranešimo apie jį ieškovui dienos arba, jei to nebuvo padaryta, nuo tos dienos, kai ieškovas apie jį sužinojo. Pabrėžęs, kad ieškinio pareiškimo terminas yra viešosios tvarkos klausimas, skundžiamos nutarties 7 ir 8 punktuose jis konstatavo, kad ginčijami aktai buvo priimti atitinkamai 2014 m. balandžio 17 d. ir 2014 m. gegužės 5 d., apeliantui apie juos pranešta 2014 m. gegužės 22 d., tačiau ieškinys pareikštas praėjus daugiau nei septyniolikai mėnesių nuo pastarosios datos ir apeliantas nenurodė, kad egzistavo aplinkybės, kurių nebuvo galima numatyti, arba *force majeure*. Todėl Bendrasis Teismas dėl vėlavimo atmetė ieškinį kaip akivaizdžiai nepriimtiną.

Šalių reikalavimai

15 Apeliaciniu skundu apeliantas Teisingumo Teismo prašo:

– panaikinti skundžiamą nutartį ir

– grąžinti bylą iš naujo nagrinėti Bendrajam Teismui.

16 Parlamentas Teisingumo Teismo prašo:

– atmesti apeliacinį skundą kaip akivaizdžiai nepagrįstą,

– priteisti iš apelianto bylinėjimosi apeliacinėje instancijoje išlaidas.

Dėl apeliacinio skundo

17 Grįsdamas savo apeliacinį skundą apeliantas remiasi keturiais pagrindais. Pirmajame pagrinde jis nurodo, kad Bendrasis Teismas nepakankamai išnagrinėjo bylą ir padarė teisės klaidą taikydamas SESV 263 straipsnio šeštą pastraipą ir Statuto įgyvendinimo taisyklių 72 straipsnį. Antrajame pagrinde jis teigia, kad Bendrasis Teismas pažeidė savo Procedūros reglamento 126 straipsnį. Trečiasis pagrindas siejamas su tuo, kad Bendrasis Teismas pažeidė Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnio pirmą ir antrą pastraipas. Galiausiai ketvirtajame pagrinde apeliantas nurodo, kad Bendrasis Teismas, pažeisdamas savo Procedūros reglamento 133 ir 134 straipsnius, nusprendė, kad apeliantas turi padengti savo bylinėjimosi išlaidas.

Dėl pirmojo pagrindo

Šalių argumentai

18 Pirmąjį ieškinio pagrindą sudaro dvi dalys.

19 Pirmojo pagrindo pirmoje dalyje apeliantas iš esmės nurodo, kad Bendrasis Teismas išsamiai neišnagrinėjo visų ieškinį grindžiančių įrodymų, nes neatsižvelgė į tai, kad apeliantas pradėjo Statuto įgyvendinimo taisyklių 72 straipsnyje numatytą apskundimo procedūrą.

20 Pirmojo pagrindo antroje dalyje apeliantas nurodo, kad Bendrasis Teismas pažeidė SESV 263 straipsnio šeštos pastraipos ir Statuto įgyvendinimo taisyklių 72 straipsnio nuostatas, nes iš skundžiamos nutarties netiesiogiai išplaukia, kad naudojimasis šiame 72 straipsnyje numatyta apskundimo procedūra nedaro įtakos SESV 263 straipsnyje nurodytam ieškinio pareiškimo terminui, nors, pasak apelianto, ši procedūra yra privaloma ikiteisminė procedūra.

21 Parlamentas, be kita ko, tvirtina, kad ši procedūra, kitaip nei Europos Sąjungos pareigūnų tarnybos nuostatų 90 ir 91 straipsniuose numatyta apskundimo procedūra, yra neprivaloma. Be to, Parlamentas teigia, kad apeliantas, pasirinkęs Statuto įgyvendinimo taisyklių 72 straipsnyje numatytą procedūrą, nebegali pareikšti ieškinio dėl ginčijamo sprendimo, bet turi laukti, kol baigsis apskundimo procedūra, ir prireikus skųsti Biuro sprendimą.

22 Dėl ieškinio pareiškimo termino skaičiavimo Parlamentas pažymi, kad apeliantas tiek Bendrajame Teisme, tiek ir apeliaciniame skunde prašo panaikinti ne Biuro sprendimą, bet ginčijamą sprendimą ir debeto avizą. Remdamasis tuo Parlamentas daro išvadą, kad SESV 263 straipsnio šeštoje pastraipoje numatytas ieškinio pareiškimo terminas, skaičiuojant nuo pranešimo apie ginčijamą sprendimą ir debeto avizą dienos, buvo praleistas daugiau nei 17 mėnesių, todėl Bendrasis Teismas turėjo atmesti ieškinį kaip pareikštą pavėluotai.

Teisingumo Teismo vertinimas

23 Pirmojo pagrindo antra dalis, kurią reikia nagrinėti pirmiausia, siejama su teisės klaida, padaryta taikant SESV 263 straipsnio šeštą pastraipą ir Statuto įgyvendinimo taisyklių 72 straipsnį, nes iš skundžiamos nutarties galima suprasti, kad šiame 72 straipsnyje numatytos procedūros pradėjimas neturi įtakos pagal pirmąją nuostatą apskaičiuojant ieškinio pareiškimo terminą.

24 Dėl Statuto įgyvendinimo taisyklių 72 straipsnyje numatytos apskundimo procedūros iš pradžių reikia konstatuoti, kad iš paties šio straipsnio teksto matyti, jog jame nurodyta procedūra yra neprivalomo pobūdžio.

25 Šiuo klausimu reikia priminti, kad, kaip savo išvados 35 ir 36 punktuose pažymėjo generalinis advokatas, administracine teisių gynimo priemone, nepriklausomai nuo to, ar ji yra privaloma, ar neprivaloma, siekiama leisti ir skatinti draugiškai išspręsti tarp suinteresuotojo asmens ir administracijos kilusį ginčą (pagal analogiją žr. 1986 m. sausio 23 d. Sprendimo *Rasmussen / Komisija*, 173/84, EU:C:1986:29, 12 punktą ir 1986 m. gegužės 7 d. Sprendimo *Rihoux ir kt. / Komisija*, 52/85, EU:C:1986:199, 12 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją), kad būtų išvengta bylinėjimosi teisme.

26 Remiantis tuo, be kita ko, darytina išvada, kad administracinės teisių gynimo priemonės privalomas ar neprivalomas pobūdis neturi įtakos tam, kad išankstinė administracinė procedūra yra ikiteisminė procedūra. Kaip savo išvados 42 punkte pažymėjo generalinis advokatas, dėl Parlamento argumento, kad jo administracijai nenustatytas terminas, per kurį ji turi išnagrinėti skundą, nors toks terminas nustatytas, kai pateikiamas skundas pagal Europos Sąjungos pareigūnų tarnybos nuostatus, pakanka nurodyti, kad toks terminas yra būtina garantija privalomos administracinės teisų gynimo priemonės atveju siekiant išvengti situacijos, kai suinteresuotasis asmuo dėl administracijos neveikimo vėluoja pareikšti ieškinį teisme ar net visai negali jo pareikšti. Tačiau tokio termino nenustatymas neprivalomos administracinės procedūros atveju negali riboti galimybės kreiptis į teismą, nes suinteresuotasis asmuo visada gali atsisakyti tęsti šią išankstinę administracinę procedūrą ir pareikšti ieškinį teisme.

27 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad apskundimo procedūra taptų neveiksminga, jei, siekdamas draugiškai išspręsti ginčą, ja pasinaudojęs Parlamento narys turėtų pareikšti ieškinį teisme prieš pasibaigiant šiai administracinei procedūrai, kad nepažeistų ieškinio dėl ginčijamo sprendimo panaikinimo pareiškimo termino.

28 Taigi, neatsižvelgęs į apelianto pradėtą apskundimo procedūrą ir konstatavęs, kad ieškinys pareikštas pavėluotai, Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą.

29 Todėl, nesant reikalo priimti sprendimo dėl šio pagrindo pirmos dalies ar dėl kitų apeliacinio skundo pagrindų, pirmąjį pagrindą reikia pripažinti pagrįstu ir panaikinti skundžiamą nutartį.

Dėl ieškinio pirmojoje instancijoje priimtinumo

30 Pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 61 straipsnio pirmos pastraipos antrą sakinį Teisingumo Teismas gali, jei panaikina Bendrojo Teismo sprendimą, pats paskelbti galutinį sprendimą, jei toje bylos stadijoje tai galima daryti.

31 Šioje proceso stadijoje Teisingumo Teismas negali priimti sprendimo dėl Bendrajame Teisme pareikšto ieškinio esmės, nes norint jį priimti reikia išnagrinėti fakto klausimus remiantis informacija, kurios nevertino Bendrasis Teismas ir kuri nebuvo aptarta Teisingumo Teisme (šiuo klausimu žr. 2008 m. liepos 17 d. Sprendimo *Athinaïki Techniki / Komisija*, C-521/06 P, EU:C:2008:422, 66 punktą).

32 Tačiau Teisingumo Teismas turi reikiamos informacijos, kad galėtų priimti galutinį sprendimą dėl ieškinio dėl ginčijamo sprendimo panaikinimo priimtinumo (2014 m. vasario 27 d. Sprendimo *Stichting Woonpunt ir kt. / Komisija*, C-132/12 P, EU:C:2014:100, 66 punktas).

33 Pirma, kalbant apie ieškinio pareiškimo termino skaičiavimą, reikia pažymėti, kad Parlamentas šioje byloje pripažino, jog tuo atveju, kai jo narys, siekdamas užginčyti sprendimą, pasirenka Statuto įgyvendinimo taisyklių 72 straipsnyje numatytą apskundimo procedūrą, jis nebegali pareikšti ieškinio dėl šio sprendimo, bet turi apskųsti Biuro sprendimą, kuriuo atmetamas skundas.

34 Kaip matyti iš šio sprendimo 26 punkto, administracinės teisių gynimo priemonės privalomas ar neprivalomas pobūdis neturi įtakos nei tam, kad išankstinė administracinė procedūra yra ikiteisminė procedūra, nei suinteresuotojo asmens teisei bet kada pareikšti ieškinį teisme.

35 Todėl, be kita ko, atsižvelgiant į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnyje įtvirtintą teisę į veiksmingą teisminę gynybą, negalima teigti, kad Statuto įgyvendinimo taisyklių 72 straipsnyje numatytos apskundimo procedūros pradėjimas daro žalą teisei pareikšti ieškinį teisme dėl ginčijamo sprendimo.

36 Be to, reikia priminti, kad nagrinėdamas bylą dėl Europos Sąjungos pareigūnų tarnybos nuostatų 90 ir 91 straipsniuose numatytos apskundimo procedūros Teisingumo Teismas nusprendė, kad administracinis skundas ir eksplicitinis ar implicitinis sprendimas jį atmesti yra neatsiejama kompleksinės procedūros dalis. Tokiomis aplinkybėmis, nors formaliai ieškinys pareiškiamas dėl skundo atmetimo, juo kreipiamasi į Teisingumo Teismą dėl asmens nenaudai priimto akto, dėl kurio pateiktas skundas (1989 m. sausio 17 d. Sprendimo *Vainker / Parlamentas*, 293/87, EU:C:1989:8, 7 ir 8 punktai).

37 Be to, Teisingumo Teismas dėl Pareigūnų tarnybos nuostatų nusprendė, kad ieškinys yra priimtinas, nesvarbu, ar jis pareikštas vien dėl sprendimo, dėl kurio pateiktas skundas, dėl sprendimo, kuriuo atmestas tas skundas, ar bendrai dėl abiejų šių sprendimų, su sąlyga, kad tas skundas ir ieškinys pateikti per minėtuose straipsniuose numatytus terminus (1989 m. sausio 26 d. Sprendimo *Koutchoumoff / Komisija*, 224/87, EU:C:1989:38, 7 punktas ir 1989 m. kovo 10 d. Sprendimo *Del Plato / Komisija*, 126/87, EU:C:1989:115, 9 punktas).

38 Vis dėlto pagal proceso ekonomijos principą teismas gali nuspręsti, kad nereikia priimti atskiro sprendimo dėl reikalavimų, pareikštų dėl sprendimo atmesti skundą, jei nustato, kad šių reikalavimų turinys nėra savarankiškas ir iš tikrųjų sutampa su reikalavimais, pareikštais dėl sprendimo, dėl kurio buvo pateiktas skundas (šiuo klausimu žr. 1989 m. sausio 17 d. Sprendimo *Vainker / Parlamentas*, 293/87, EU:C:1989:8, 7–9 punktus).

39 Taip gali būti, pavyzdžiui, tada, kai teismas konstatuoja, kad sprendimas, kuriuo atmestas skundas (ir tada, kai jis yra implicitinis), tik patvirtina sprendimą, dėl kurio pateiktas tas skundas, todėl sprendimo, kuriuo atmetamas skundas, panaikinimas nedaro suinteresuotojo asmens teisinei padėčiai poveikio, kuris skirtųsi nuo sprendimo, dėl kurio pateiktas tas skundas, panaikinimo daromo poveikio.

40 Kaip savo išvados 40 punkte pažymėjo generalinis advokatas, tie patys argumentai taikytini ir Statuto įgyvendinimo taisyklių 72 straipsnyje Parlamento nariams taikomos apskundimo procedūros atveju.

41 Todėl Bendrasis Teismas padarė klaidą, kai atmetė LL ieškinį kaip akivaizdžiai nepriimtiną dėl vėlavimo, nes manė, jog ginčijamo sprendimo, o ne Biuro sprendimo priėmimo diena yra momentas, nuo kurio pradedamas skaičiuoti ieškinio dėl panaikinimo pareiškimo terminas.

42 Viena vertus, kaip matyti iš Teisingumo Teismui, be kita ko, per posėdį pateiktos informacijos, apeliantas buvo tik trumpai informuotas apie tai, kad kvestorių sprendimu ir Biuro sprendimu jo skundai buvo atmesti, nes šie ginčijamą sprendimą tik patvirtinantys sprendimai nepakeitė jo teisinės padėties, palyginti su ta, kurią lėmė ginčijamas sprendimas.

43 Kita vertus, atsižvelgiant į šio sprendimo 34 ir 35 punktuose išdėstytus argumentus, reikia konstatuoti, kad ieškinio dėl panaikinimo pareiškimo termino eiga apelianto atveju prasidėjo tą dieną, kai jam buvo pranešta apie Biuro sprendimą, kuriuo užbaigta Statuto įgyvendinimo taisyklių 72 straipsnyje numatyta apskundimo procedūra.

44 Bet kokiu atveju iš Bendrajame Teisme pareikšto ieškinio matyti, kad jį apeliantas pareiškė taip pat ir dėl kvestorių sprendimo, ir dėl Biuro sprendimo.

45 Antra, dėl pranešimo apie Biuro sprendimą reikia priminti, kad pagal SESV 297 straipsnio 2 dalies trečią pastraipą apie sprendimus, kuriuose nurodomas jų adresatas, pranešama tam adresatui ir jie įsigalioja nuo tokio pranešimo momento, tačiau šioje nuostatoje neapibrėžiama sąvoka „pranešimas“.

46 Kaip savo išvados 59 punkte pažymėjo generalinis advokatas, šioje nuostatoje įgyvendinamas teisinio saugumo principas, pagal kurį iš individualaus administracinio akto kylančiomis teisėmis ir pareigomis negalima remtis prieš jo adresatą tol, kol apie šį aktą jam tinkamai nepranešta.

47 Be to, iš SESV 263 straipsnio šeštos pastraipos matyti, kad, kalbant apie aktą, apie kurį turi būti pranešta, pažymėtina, jog ieškinys dėl panaikinimo turi būti pateiktas per du mėnesius nuo pranešimo apie jį ieškovui dienos arba, jei to nebuvo padaryta, nuo tos dienos, kai ieškovas apie jį sužinojo. Kaip ir SESV 297 straipsnio 2 dalies trečioje pastraipoje, sąvoka „pranešimas“ šioje nuostatoje neapibrėžta. Remiantis Bendrojo Teismo procedūros reglamento 60 straipsniu, šis terminas pratęsiamas fiksuotu dešimties dienų terminu dėl nuotolių.

48 Dėl tinkamo pranešimo apie Sąjungos aktus Teisingumo Teismas yra pažymėjęs, kad apie sprendimą yra tinkamai pranešta, kaip tai suprantama pagal SESV 263 straipsnio šeštą pastraipą ir 297 straipsnio 2 dalies trečią pastraipą, jeigu jis perduotas jo adresatui ir šis turi galimybę su juo susipažinti (žr. 1989 m. liepos 13 d. Sprendimo *Olbrechts / Komisija*, 58/88, EU:C:1989:323, 10 punktą ir 2014 m. spalio 2 d. Nutarties *Page Protective Services / EIVT*, C-501/13 P, nepaskelbta Rink., EU:C:2014:2259, 30 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

49 Taip pat reikia priminti, kad įrodyti, nuo kada prasidėjo ieškinio pareiškimo termino eiga, turi ta šalis, kuri remiasi tuo, kad ieškinys pateiktas pavėluotai (šiuo klausimu žr. 1980 m. birželio 5 d. Sprendimo *Belfiore / Komisija*, 108/79, EU:C:1980:146, 7 punktą ir 2008 m. liepos 17 d. Sprendimo *Athinaïki Techniki / Komisija*, C-521/06 P, EU:C:2008:422, 70 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

50 Šiuo atveju Parlamentas teigia, kad apeliantas apie Biuro sprendimą buvo informuotas 2015 m. birželio 26 d. raštu, išsiųstu registruotu laišku su gavimo patvirtinimu; 2015 m. birželio 30 d. pašto paslaugų tarnybos paliko pranešimą apie bandymą tą laišką įteikti. Pasak Parlamento, remiantis nacionalinėmis teisės normomis, nustatančiomis laiškų pristatymo tvarką, šis laiškas turi būti laikomas tinkamai įteiktu jo adresatui pasibaigus įprastam Belgijos pašto nustatytam 15 dienų saugojimo laikotarpiui, turint omenyje, kad apeliantas nepasiėmė to laiško per šį terminą.

51 Tokiomis aplinkybėmis akivaizdu, kad apeliantas to laiško negavo, nes jis grąžintas siuntėjui dėl to, kad apeliantas jo nepasiėmė.

52 Vis dėlto, be savo pašto adreso, skunde apeliantas nurodė savo elektroninio pašto adresą; tuo adresu 2015 m. rugsėjo 10 d. jis gavo Parlamento pareigūno elektroninį laišką, prie kurio, be kitų dokumentų, buvo pridėtas Biuro sprendimas. Apeliantas iš karto patvirtino, kad gavo šį elektroninį laišką.

53 Taigi Parlamentas klaidingai teigė, kad šiuo atveju pranešta tik registruotu laišku, nors jis nebuvo paimtas per Belgijos pašto tarnybų nustatytą terminą.

54 Be to, nesvarbi Parlamento nurodyta aplinkybė, kad nagrinėjamas laiškas buvo išsiųstas apelianto skunde nurodytu Belgijoje esančiu adresu ir kad apeliantas jo neinformavo, jog persikėlė į savo kilmės valstybę, ir neperadresavo korespondencijos nauju adresu, atsižvelgiant juo labiau į tai, kad net jei egzistuotų pareiga pranešti apie pasikeitusį adresą, teisinės nepranešimo pasekmės nėra apibrėžtos.

55 Šioje byloje reikia pripažinti, kad Parlamentas pranešė apie ginčijamą sprendimą ir 2015 m. rugsėjo 10 d. elektroniniu laišku, todėl dviejų mėnesių ir dešimt dienų termino eiga apelianto atžvilgiu galėjo prasidėti tik nuo tos dienos, kai jis su šiuo sprendimu visapusiškai susipažino.

56 Kadangi Parlamentas nepateikė įrodymų, jog apeliantas su ginčijamu sprendimu visapusiškai susipažino iki šio elektroninio laiško gavimo, dviejų mėnesių ir dešimt dienų termino eiga prasidėjo tik 2015 m. rugsėjo 10 d. Todėl 2015 m. lapkričio 4 d. pirmojoje instancijoje pareikštas ieškinys nėra pareikštas pavėluotai.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

57 Kadangi byla grąžinama Bendrajam Teismui, reikia atidėti klausimo dėl bylinėjimosi išlaidų, patirtų per šį apeliacinį procesą, nagrinėjimą.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (penktoji kolegija) nusprendžia:

1. **Panaikinti 2016 m. balandžio 19 d. Europos Sąjungos Bendrojo Teismo nutartį *LL / Parlamentas* (T-615/15, nepaskelbta Rink., EU:T:2016:432).**

2. **Grąžinti bylą Europos Sąjungos Bendrajam Teismui, kad jis priimtų sprendimą dėl esmės.**

3. **Atidėti bylinėjimosi išlaidų klausimo nagrinėjimą.**

Da Cruz Vilaça Levits Borg Barthet

Berger Biltgen

Paskelbta 2018 m. vasario 21 d. viešame teismo posėdyje Liuksemburge.

Kancleris
A. Calot Escobar

Penktosios kolegijos pirmininkas
J. L. da Cruz Vilaça